

Wszawica głowowa - niewygodny i wstydlivy problem

Wszawica jest zaliczana do grupy inwazji pasożytami zewnętrznymi i nie znajduje się w wykazie chorób zakaźnych, który znajduje się w załączniku do ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. nr 234, poz. 1570 z późn. zm.). Jest to choroba często kojarzona z brudem i biedą. Skojarzenia te bardzo często są błędne, ponieważ choroba ta występuje na całym świecie, również w środowiskach o wysokim statusie i w dobrych warunkach higienicznych.

Najczęstszą formą zakażenia jest wszawica głowowa. Występuje ona głównie u dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym (od 4 do 11 lat), chociaż teoretycznie może wystąpić w każdej grupie wiekowej. Do zakażenia dochodzi przeważnie przez bezpośredni kontakt z osobą zakażoną lub pośrednio, np. przez wspólnie używane czapki, grzebienie, szczotki itp.

Wesz może występować we wszystkich rodzajach włosów, lecz najszybciej przemieszcza się we włosach krótkich. Najchętniej pasożytuje na skórze owłosionej głowy, w okolicy skroniowej i potylicznej. Przeważnie w zakażonej skórze głowy bytuje około 10 wszy, chociaż opisano przypadki, gdzie liczba pasożytów była liczona w setkach. Wszy żyją około miesiąca, jednak poza głową człowieka mogą przeżyć 1 – 2 dni. Samica składa od 100 do 300 jajeczek dziennie (gnidy). Aby zobaczyć kolonię wszy, trzeba podnieść włosy ruchem „pod prąd” i pozwolić im bardzo powoli opadać obserwując jednocześnie bardzo dokładnie.

W początkowym okresie zakażenia (tygodnie, a nawet miesiące) wszawica może przebiegać bezobjawowo. Najczęściej w miejscach ukąszenia człowiek odczuwa świąd. Wskutek drapania powstają liczne przeczosy, nadżerki pokryte strupami, często dochodzi też do wtórnego nadkażenia chorobowo zmienionej skóry.

Zdarza się, że pasożyty zostają przypadkowo odkryte podczas czesania lub mycia głowy. Dorosłe wszy trudno jest zauważyć w czasie oglądania głowy,

ponieważ dostosowują swoją barwę do koloru włosów człowieka. Łatwo jest znaleźć gnidy – malutkie, milimetrowe szaro-białe kuleczki, przyklejone u nasady włosów.

W związku z tym, że wszawica nie jest uznawana za chorobę zakaźną jej przypadki nie są objęte zakresem działania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej i nie ma podstaw do wydania decyzji administracyjnej nakazującej dziecku z wszawicą wstrzymanie się od uczęszczania do szkoły. I tutaj rozpoczyna się problem z popularnością zakażeń w pewnych okresach roku szkolnego. Najczęściej jest to początek pierwszego i początek drugiego semestru.

Zwalczanie pasożytów

W przypadku stwierdzenia wszawicy należy niezwłocznie zgłosić się do lekarza, lub farmaceuty, który poleci odpowiedni preparat zwalczający pasożyty. Ważne jest, aby dobrać maksymalnie skuteczne leczenie przy jak najmniejszej toksyczności preparatu. Zwalczanie zakażenia domowymi sposobami nie powinno być praktykowane, ponieważ jest uciążliwe i nie przynosi oczekiwanych rezultatów.

W Polsce w sprzedaży aptecznej dostępne są szampony, płyny oraz roślinne nalewki octowe.

1. Szampony z permetryną (w stężeniu 1%), których mechanizm działania polega na zmianie przewodnictwa nerwowego w organizmie wszy i do jego porażenia. Szampon pozostawia się na skórze głowy na 10 minut, po czym dokładnie się go spłukuje. Kurację można w razie potrzeby powtórzyć po tygodniu. Preparat zarejestrowany jest do użytku dla dzieci od 3. roku życia.

Nazwa handlowa: SORA FORTE szampon

2. Pyretryny. Ich źródłem są kwiaty złocienia dalmatyńskiego. Działanie tych związków polega także na zaburzeniu przewodnictwa nerwowego w ciele

Pasożyta. Preparaty te nie mogą być stosowane u małych dzieci, kobiet ciężarnych i karmiących.

Nazwa handlowa: Artemisol płyn

3. Preparaty z grupy silikonów: dimetikon i cyklometikon. Jest to nietoksyczna i bardzo skuteczna metoda pozbycia się wszawicy. Związki te można stosować nawet u dzieci od 6. miesiąca życia, u kobiet w ciąży oraz karmiących piersią. Wspomniane substancje dokładnie pokrywają wszy i ich jaja, przez co blokują ich funkcje życiowe. Dodatkowo powodują zaburzenia gospodarki wodnej (odwodnienie) wszy, dzięki czemu zmniejsza się ich przyleganie do powierzchni włosa. Preparaty z nakłada się na suche włosy na co najmniej osiem godzin, następnie należy je dokładnie umyć. Aby zapobiec nawrotowi infekcji, taką kurację można powtórzyć po siedmiu dniach.

Nowe preparaty z dimeticonem pozwalają skrócić kurację (czas pokrycia włosów preparatem) do 15 minut

Nazwa handlowa: Hedrin płyn (1 h), Hedrin Raz spray (15 min), Sora Płyn (15 min.)

4. Mieszanina nalewki z ostróżeczki polnej z kwasem octowym. Preparat wykazuje silne działanie owadobójcze na wszystkie formy rozwojowe wszy. Na włosy należy nałożyć płyn i zawiązać chustką lub folią i pozostawić na 2-3 godziny. Po upływie tego czasu, włosy należy umyć i wyczesać gęstym grzebieniem. Proces trzeba powtórzyć, najlepiej po upływie tygodnia. Preparat nie powinien być stosowany równocześnie z szamponem, gdyż może to spowodować wchłonięcie przez skórę głowy substancji owadobójczych.

Nazwa handlowa: Delacet płyn

Dodatkowe aktywności !!!

Oprócz wymienionych zabiegów należy pamiętać, aby wyprać i wygotować bieliznę osobistą, a wełniane ubrania dokładnie wyprasować gorącym żelazkiem.

Jeżeli po zastosowanym leczeniu we włosach pozostaną martwe gnidy, można je usunąć, płuczac umyte wcześniej włosy ciepłym, roztworem octu i wody (w proporcji 1:2), a następnie wyczesac je po kilku godzinach. Do kuracji trzeba użyć grzebienia o bardzo gęstych zębach. Usunięcie gnid jest trudne, stąd poleca się ich ściąganie lub obcięcie włosów. Grzebienie i szczotki należy myć w ciepłej wodzie z dodatkiem szamponu przeciwko wszom i moczyć w wodzie około godzinę. Do wielu wymienionych preparatów dołączone są specjalne grzebienie, a ponadto preparaty na bazie silikonów ułatwiają wyczesywanie gnid bezpośrednio po użyciu środka. Nalewka z ostróżeczki natomiast zawiera naturalne saponiny, które działając jako detergent ułatwiają odklejanie jajeczek od włosów i skuteczne wyczesywanie.

Zapobieganie

Nie ma skutecznych metod zapobiegania wszawicy poza częstą kontrolą włosów (dwa razy w tygodniu), oraz stosowaniu podstawowych zasad higieny. Częste mycie i kontrolowanie głowy dziecka jest właściwym nawykiem higienicznym i pozwala szybko zauważyć zakażenie. Szampony i inne produkty „przeciwko wszom” nie zabezpieczają przed zakażeniem i nie powinny być używane jako środek zapobiegawczy

Podsumowując, należy stanowczo powiedzieć, że nie jest powodem do wstydu fakt zakażenia i należy każdorazowo niezwłocznie podejmować działania lecznicze łącznie z profilaktyką u osób mających kontakt z nosicielem.